RIZIV-conventie "Psychologische zorg in de eerste lijn via netwerken Geestelijke Gezondheid en lokale multidisciplinaire samenwerkingsverbanden"

Betreft : *samenwerking met CLB en onderwijs m.b.t. psychologische zorg in de eerste lijn via intensieve samenwerking tussen de netwerken Geestelijke Gezondheid en de Eerstelijnszones*

Situering

Via een recente RIZIV-conventie wordt vanaf 1/1/'22 terugbetaalde psychologische zorg in de eerste lijn georganiseerd (o.a. voor kinderen en jongeren) via intensieve samenwerking tussen de netwerken Geestelijke Gezondheid (NW-GG) en de Zorgraden van de eerstelijnzones (ELZ).

Deze beleidsontwikkeling kadert binnen een protocolakkoord tussen de federale overheid en de deelstaten inzake een "Gecoördineerde aanpak voor de versterking van het psychisch zorgaanbod in het bijzonder voor de kwetsbare doelgroepen die het meest geraakt werden door de COVID-19 pandemie" waarbij de opdrachten in de RIZIV-conventie complementair en versterkend worden ingezet op reeds bestaande initiatieven.

Het ultieme doel is het toegankelijker maken van de geestelijke gezondheidszorg en deze laagdrempelig, lokaal en dicht bij de leef-, leer- en speelomgeving van kinderen en jongeren te brengen, door de ontsluiting van drie opdrachten: generalistische (ELP) en gespecialiseerde (GELP) psychologische zorg en de overige opdrachten.

Binnen onderwijs is het CLB de geprivilegieerde partner voor het uitbouwen van de leerlingenbegeleiding op de vier begeleidingsdomeinen :

- Leren en studeren
- Onderwijsloopbaan
- Psychisch en sociaal functioneren
- Preventieve gezondheidszorg

Het CLB werkt hierbij kosteloos voor de leerling, de ouders en de school.

Om deze opdrachten te realiseren werkt het CLB samen met schoolexterne hulpverlening. Het CLB zet hiervoor de kernactiviteit draaischijffunctie in. We definiëren de draaischijffunctie als de coördinatie door het CLB tussen het centrum, de school en de externe partners binnen hulp- en dienstverlening wanneer meer gespecialiseerde hulp nodig is en het eigen aanbod uitgeput of niet passend is.

Beoogde doelgroep

Kinderen en jongeren en hun context met een licht tot matig intensieve zorgvraag = kinderen en jongeren die een groter risico lopen op het ontwikkelen van psychische problemen en geholpen kunnen worden met een beperkt aantal sessies inzake geïndiceerde preventie, vroegdetectie en -interventie, veerkrachtversterking en kortdurende oplossingsgerichte interventies (= vermijden dat een tijdelijke en enkelvoudige klacht in de toekomst zou kunnen escaleren). Bij voorkeur gaat het om een nieuwe doelgroep die nu nog niet in zorg zit (unmed needs), die een drempel ervaren om zorg te 'zoeken'.
We doelen niet op kwetsbare kinderen en jongeren die acute, intensieve of langdurende zorg nodig hebben. Hiervoor wordt snel geschakeld naar meer gespecialiseerde zorg.

Leerkrachten ondersteunen via advies/coaching om kennis en vaardigheden te versterken en adequaat in te spelen op signalen van de kinderen en jongeren omtrent hun mentaal onwelzijn, steeds in afstemming met het CLB.

Via een deductieve behoefteanalyse hebben de netwerken GG, in nauwe afstemming met de ELZ, een beperkt aantal prioritaire doelgroepen voor hun werkingsgebied gedetecteerd. Door vindplaatsgericht te werken (infra) en in samenwerking met specifieke zorgpartners krijgen geïdentificeerde kwetsbare doelgroep *prioritair* toegang tot dit psychologische zorgaanbod.

Welke types van psychologische zorg worden vergoed

1. Eerstelijnspsychologische zorg: kortdurende en/of weinig intensieve psychologische interventies die bijdragen tot het behoud of herwinnen van een algemeen psychisch welbevinden. Ze zijn voornamelijk aangewezen wanneer u een kwetsbaarheid of moeilijkheid ervaart, die een impact heeft op uw psychisch welbevinden.

2. Gespecialiseerde psychologische zorg is gericht op mensen die specifiekere of intensievere zorg nodig hebben door ernstigere onderliggende psychische problemen.

Deze zorg kan u krijgen in individuele of groepssessies.

Het honorarium voor de zorgverlener wordt berekend per prestatie.

- Individuele sessie: €75/sessie voor klinisch psycholoog/orthopedagoog (met 45-60 minuten patiëntencontact)
- Groepssessie: €200/sessie voor klinisch psycholoog/orthopedagoog (met 90-120 minuten patiëntencontact). Groepssessies worden altijd in binoom georganiseerd met naast de klinisch psycholoog/orthopedagoog ook mogelijkheid voor inbreng van expertise van andere zorg- of hulpverleners (leerkracht, arts, psycholoog, …) of ervaringsdeskundigen (€123/sessie voor deze bijkomende zorg of hulpverlener).

Het remgeld voor een individuele sessie bedraagt €11 (of €4 voor verhoogde tegemoetkoming) en €2.5 voor groepssessies. De eerste sessie is telkens gratis.

Andere premies: trajectvergoeding van €60 (1x per patiënt/jaar) en multidisciplinair overleg binnen het kader van de gespecialiseerde functie van €225 (met minimum 3 zorgverleners).

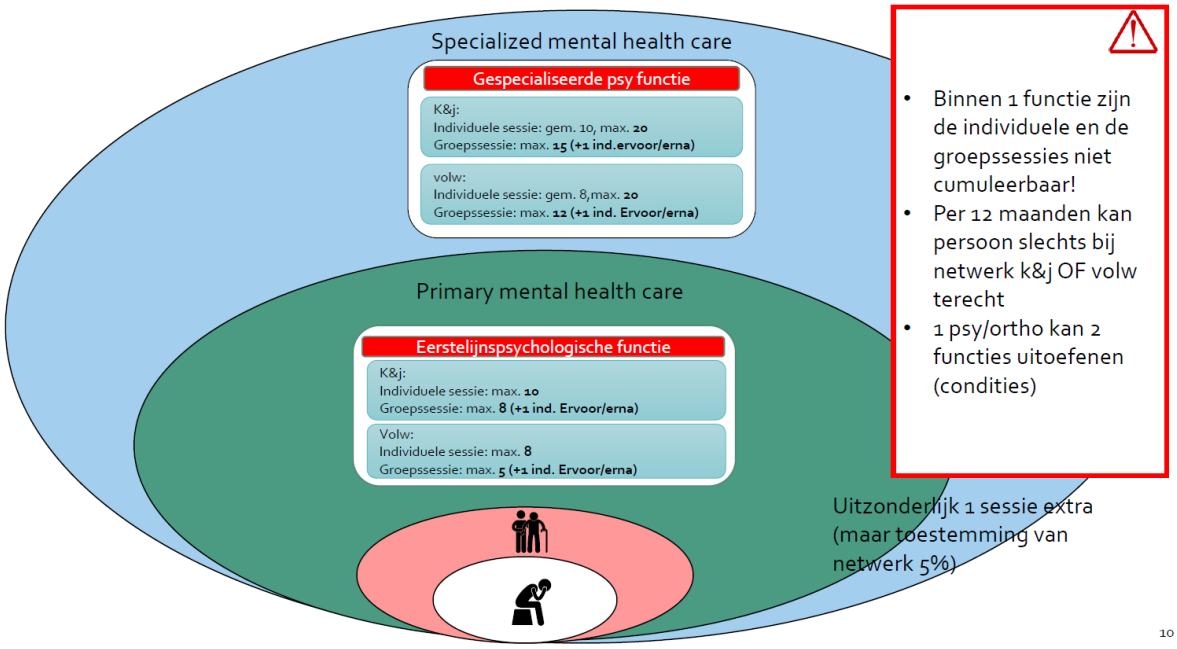

Andere opdrachten:

Er zijn twee soorten "andere opdrachten" gedefinieerd met forfaitaire in plaats van prestatiefinanciering (art. 1):

- kennis en advies uitwisselen en ondersteuning geven aan actoren binnen de eerstelijn t.a.v. een rechthebbende opdat de actor uit de eerstelijn in staat is om gerichte interventies te ondernemen, al dan niet via co-consult met de klinisch psycholoog/orthopedagoog ofwel op een gerichte wijze kan doorsturen naar de meest aangewezen zorg.

- Ondersteuning geven, kennis en expertise delen aan een groep van actoren (zorgprofessionals en/of vrijwilligers) uit de eerste lijn over het aanbod aan psychologische zorg in de eerste lijn, ondermeer over de mogelijke interventies die zij zelf kunnen ondernemen ter ondersteuning van de rechthebbende met een psychische zorgvraag.

Lokale multidisciplinaire en intersectorale co-creatie en samenwerking

De NW-GG hebben een coördinerende rol om dit psychisch zorgaanbod te organiseren in nauwe samenwerking met de ELZ.

De netwerken Geestelijke Gezondheid worden verwacht om de psychologische zorg te organiseren op en in samenwerking met de natuurlijke 'vindplaatsen'. Binnen onderwijs zijn school, CLB, internaten… de vindplaats voor leerlingen. Samenwerking gebeurt altijd in overleg en afstemming met het CLB.

Definitie vindplaats = reële of online beschikbare plaatsen waar de doelgroep van kwetsbare kinderen en jongeren reeds naartoe gaan met een ander doel dan psychische ondersteuning (zoals materiële of sociale bijstand, algemene zorg, onderwijs of vrijetijdsbesteding). Het is dus een natuurlijke en niet-stigmatiserende plaats waar noden kunnen gedetecteerd worden).

Het is ook een plaats waar al eerstelijnsverstrekkers en -actoren (zoals bv. CLB) aanwezig zijn, die intersectorale en multidisciplinaire samenwerking faciliteert en de verbinding maakt tussen de psycholoog en de zorgleerkracht, de leerlingenbegeleiders en de leerkrachten, de leerling en de ouders.

De klinisch psycholoog/orthopedagoog werkt samen met deze vindplaatsen om de opdrachten zoals omschreven in de RIZIV-conventie en overeengekomen binnen het netwerk, te realiseren. Deze opdrachten kunnen zowel in een lokaal op de school als in een praktijkruimte worden georganiseerd. De samenwerking kan op verschillende manieren vorm krijgen:

1. Een vindplaats kan samenwerken met een zelfstandige klinisch psycholoog/orthopedagoog die een RIZIV-conventie heeft afgesloten met het netwerk. Binnen onderwijs als vindplaats voor leerlingen is het CLB de geprivilegieerde partner om indien aangewezen, haar draaischijffunctie in te zetten en daarbij te voorzien in de coördinatie tussen het CLB, de school en een geconventioneerde verstrekker. Binnen deze piste voorziet het CLB/de school/het internaat niet in de locatie van de zorg. Het remgeld wordt door de geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog aangerekend. Een school of internaat kan niet op eigen initiatief samenwerken met een zelfstandige klinisch psycholoog/orthopedagoog die een RIZIV-conventie heeft afgesloten met het netwerk. De school of het internaat gaat hierover eerst in overleg met het CLB.

2. Een vindplaats kan samenwerken met een andere organisatie zoals een centrum geestelijke gezondheidszorg die een RIZIV-conventie heeft afgesloten met het netwerk. In afspraak met de organisatie wordt de inning van het remgeld overeengekomen. Binnen onderwijs als

vindplaats voor leerlingen is het CLB de geprivilegieerde partner om samenwerkingsafspraken te maken met de andere organisatie en bij het inzetten van haar draaischijffunctie te voorzien in de coördinatie tussen het CLB, de school en de andere organisatie. In uitzonderlijke gevallen kan het CLB voorzien in de locatie van de zorg. Hierbij komt het remgeld te vervallen.
Een school of internaat kan niet op eigen initiatief samenwerken met een andere organisatie die een RIZIV-conventie heeft afgesloten met het netwerk. De school of het internaat gaat hierover eerst in overleg met het CLB. Een school of internaat kunnen niet voorzien in de locatie van de zorg.

3. Een vindplaats kan zelf een conventie afsluiten met het netwerk en werkt hiervoor samen met een zelfstandige geconventioneerde verstrekker of neemt hiervoor een klinisch psycholoog/orthopedagoog in loondienst aan. In dit geval treedt de vindplaats op als werkgever. Een school of internaat als vindplaats van leerlingen kan zelf geen conventie afsluiten met het netwerk. Voor een CLB wordt de kostprijs van een psycholoog werkzaam in het CLB vergoed via de facturatie van de opdrachten zoals omschreven in deze nota. Aangezien het CLB kosteloos werkt voor de leerling, de ouders en de school wordt geen remgeld gevraagd. De locatie van de zorg kan hier zijn: de school, het CLB, het internaat.

In het kader van de te realiseren opdrachten neemt een CLB een belangrijke rol op inzake communicatie naar de kinderen en jongeren en hun context alsook naar een geïntegreerde samenwerking o.b.v. onder meer het functioneel bilan.

Via deze conventie kan er dus via afstemming en samenwerking met CLB een bijkomend aanbod aan psychologische zorg voorzien worden die aanvullend op de leerlingenbegeleiding van het CLB kan ingezet worden. Vanzelfsprekend zijn de CLB in deze samenwerking een prioritaire partner of draaischijf naar psychologische zorg. Daarnaast waakt het CLB er mee over dat de leerling geen nadelen ondervindt aan de zorg zoals afwezigheid in andere lessen,… .

Het is de bedoeling om vrijheid te laten om verschillende initiatieven bottom-up te laten ontwikkelen en deze in het najaar te inventariseren. Er kan eventueel gewerkt worden met conventies van bepaalde duur binnen dit kader. Ook de ‘andere opdrachten’ kunnen een innovatief kader zijn voor het ondersteunen van CLB medewerkers of leerkrachten.

De lokale coördinatoren van het netwerk zijn voor de CLB een aanspreekpunt om samen op lokaal niveau in overleg te gaan.

In de loop van 2023 wordt de intensieve samenwerking m.b.t. psychologische zorg in de eerste lijn tussen CLB/onderwijs en de Netwerken Geestelijke Gezondheid op basis van dit afsprakenkader geëvalueerd.